

Критеријуми оцењивања Стручног већа историја

Ток оцењивања

На основу података прикупљених формативним оцењивањем могу се извести сумативне оцене које се уносе у књигу евиденције о образовно-васпитном раду (у дневник).

- Сумативне оцене се добијају и из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика
- Оцена је јавна и саопштава се ученику одмах по спроведеном поступку оцењивања, са образложењем.
- На почетку школске године наставник, ради планирања рада и даљег праћења напредовања ученика, процењује степен развијености компетенција ученика у оквиру одређене области, предмета, модула или теме од значаја за наставу у тој школској години.
- Резултат иницијалног процењивања не оцењује се бројчано, али се ученику даје повратна информација о постигнућима.
- Контролни тестови који трају дуже од 15 мин морају се најавити пет дана унапред;
- Уколико више од половине ученика добије јединицу на писменој провери знања, он се аутоматски поништава, држи се обавезна допунска настава и провера се понавља;
- У случају великог броја негативних оцена и честог понављања писмених провера знања због негативних оцена на нивоу одељења, директор може наставника да пошаље на додатно стручно усавршавање;
- Оцена мора да се унесе у дневник осам дана од провере, у противном се поништава;
- Свака сумативна оцена унета у дневник је од истог значаја и урачунава се у аритметичку средину при закључивању оцена
- У току часа наставници имају право да ђацима задају петнаестоминутни тест чија оцена не улази у дневник. То је само рекапитулација онога што су деца усвојила у току претходних 30 минута тог часа, и спада у формативну оцену;
- У школи јавно мора да буде објављен распоред контролних и писмених задатака;
- На оцену из владања не могу да утичу остале оцене. На пример, ако ученик постиже одличне резултате у учењу, а рецимо, да је починио вршњачко насиље или починио неку другу законом прописану тежу повреду; одговараће према закону као и сви други ученици који нису одлични .
- Оцене закључује одељенско веће на предлог предметног професора;
- Закључна оцена не може бити мања од аритметичке средине свих сумативних оцена из дневника (не урачунава се закључна оцена на полугодишту)!
- Приликом оцењивања уважавању се индивидуалне разлике, образовне потребе, узраст, претходно постигнуће ученика.

Оценом се изражава:

- 1) оствареност циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа, достизање исхода и степена развијености компетенција у току савладавања програма предмета;
- 2) ангажовање ученика у настави и ваннаставним активностима;
- 3) напредовање у односу на претходни период;
- 4) препорука за даље напредовање ученика.

Бројчане оцене су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Ученику се може повећати оцена из предмета због афирмативног односа према настави, ваннаставним активностима или друштвеном ангажману.

Сврха и принципи оцењивања

Наставници се руководе следећим принципима при оцењивању:

- 1) поузданост: означава усаглашеност оцене са утврђеним, јавним и прецизним

критеријумима оцењивања;

- 2) ваљаност: оцена исказује ефекте учења (оствареност исхода, ангажовање и напредовање ученика);
- 3) разноврсност начина оцењивања, како би се осигурала ваљаност, поузданост и објективност оцена;
- 4) редовност обезбеђује континуитет у информисању ученика о њиховој ефикасности у процесу учења;
- 5) оцењивање без дискриминације;
- 6) уважавање индивидуалних разлика.

Када су питању писмене провере знања ослањамо се на скалу која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:

Процент тачних одговора	Оцена
од 85%-до 100%	одличан (5)
од 70%-до 85%	врло добар (4)
Од 55%-70%	добар (3)
од 40%-55%	довољан (2)
испод 40%	недовољан (1)

Ова табела, служи као шири оквир и оријентација, примењује се на оцењивање тестова знања који се организују на различите начине, са различитим степеном строгости у зависности од узраста ученика. Наиме, правилник о усклађивању критеријума оцењивања у оквиру Стручног већа хоће да усклади и повеже, **али не и да поништи специфичности: уважавање индивидуалних разлика.**

Предмет и врсте оцењивања

Оцена је описна и бројчана. Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Формативно оцењивање, у смислу ових критеријума, јесте редовно и планско прикупљање релевантних података о напредовању ученика, постизању прописаних исхода и циљева и постигнутом степену развоја компетенција ученика. Сумативно оцењивање, у смислу ових критеријума, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине, модула или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су (изузев изборних и алтернативних предмета) бројчане и уносе се у дневник рада, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Начин и поступак оцењивања

Ради планирања рада и даљег праћења напредовања ученика, наставник на почетку школске године процењује степен развијености компетенција ученика у оквиру одређене области. Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника, које наставник бира у складу с критеријумима оцењивања и прилагођава потребама и развојним специфичностима ученика.

Закључна оцена је бројчана или/и описна и утврђује се на основу свих оцена од почетка школске године и сагледавања развоја, напредовања и ангажовања ученика и прикупљених података у педагошкој документацији наставника.

Закључна оцена за успех из предмета може изузетно да буде и највећа појединачна оцена уписана у дневник, добијена било којом техником провере постигнућа.

Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:

- одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;
- врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;
- добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;

довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.
Закључна оцена за успех из предмета је недовољан (1), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена мања од 1,50

НАЧИНИ ПРОВЕРЕ

- **Формативно оцењивање:** бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и у ЕС-дневник (анализа текста од стране ученика, анализа слике, рачунање времена, сналажење на карти, одговор на питања, постављање питања, писмене провере краћих од 15 минута, рад у радној свесци, на разним радним листићима, поштовање договора, креативност, прецизност, дубина знања итд., повезивање знања са свакодневним животом итд)

Примери ППС гимназије:

1. Врло активан у учењу на даљину.
2. Ученик је у сталној комуникацији са наставником.
3. Успешно урадио домаћи задатак и у задатом року.
4. Задатак урађен са максималним бројем бодова (100%).
5. Урађен додатни задатак који није био обавезан.
6. Успешно одрађује задатке напредног нивоа.
7. Одлично повезује градиво са претходно наученим и са примерима из свакодневног живота.
8. Уочено је напредовање ученика у односу на I полугодиште.
9. Самосталан и одговоран у извршавању задатака.
10. Ученик показује врло развијене међупредметне компетенције (дигиталну, естетичку, рад са подацима и информацијама,...).
11. ППТ презентација је урађена по договореним критеријумима.
12. Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их.
13. Повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење.
14. Примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту.
15. Касни са домаћим задацима, али су тачно урађени.
16. Урађени задаци основног нивоа. Потребно је више ангажовања.
17. Не ради довољно, одрађује само задатке основног нивоа.
18. Не поштује договорене начине комуникације.
19. Не одговара на поруке или одговара на њих након опомене.
20. Уочава се лошије напредовање ученика у односу на (пример: I полугодиште.)

- **Писмене провере** (тестови, есеји, питања и одговори, портфолио итд.)

- **Усмено одговарање** (свеобухватност одговора, хронолошка прецизност, сналажење на карти, хоризонтално и вертикално повезивање градива, упоређивање, корелација са другим предметима итд.)

- **Додатни рад** (прикупљање материјала, домаћи задаци, гледање документараца и извештај о томе, читање стручне литературе, историјских чланака и извештај о томе, итд.)

- **Вредновање групног рада, рада у паровима** (ангажовање, сарадња, прецизност рада, излагање, слушање осталих група итд)

- **Продукти ученика**

(панои, илустрације, макете, радни листови, мапе, филмови, пројекти итд.)

- **Учествовање на приредбама** школе и ван установе који су у вези са неговањем културно-историјске баштине.

Обавештавање о оцењивању

На почетку школске године ученици, родитељи, односно старатељи се обавештавају о критеријумима, начину, поступку, динамици, распореду оцењивања и доприносу појединачних оцена закључној оцени.

Евиденција о успеху ученика

Наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године у дневнику и у својој педагошкој документацији.

Критеријуми бројчаног оцењивања за предмет историја (средња школа)

Општи циљеви предметних програма Историје су да ученици упознају и разумеју историјске чињенице и феномене, као и да развију когнитивне, емоционалне и социјалне вештине, просоцијалне ставове и демократске вредности.

Ученици би требало да могу самостално да прикупљају и обраде историјска знања, да их анализирају и интерпретирају, извуку поуке, те да уоче и решавају проблеме у свакодневним животним ситуацијама у складу са практичним импликацијама предметних садржаја. Такође, ученици би требало и да имају прилику за стваралачко и критичко мишљење, аргументовани дијалог, сарадњу и тимски рад, те морално расуђивање и неговање духа толеранције.

Оцењивање је континуирано, усмено и писмено (тест, контролна вежба) формативно и сумативно. Када су у питању оцене на тестовима крећемо се у интервалима поменуте скале.

Критеријуми оцењивања предмета историја:

Довољан (2):

- познаје и разуме кључне појмове и информације
- усвојио је одговарајућу терминологију
- примењује одговарајуће поступке у решавању једноставних задатака (проблемских ситуација) у познатом контексту
- обрасце зна да примени уз помоћ наставника и без извођења
- објашњења даје површно уз помоћ наставника
- размишљање и логичко повезивање и закључивање је слабо изражено
- дефиниције, законе и правила препознаје
- знања и објашњења повремено или ретко повезује са практичним
- знања ретко повезује са другим предметима сличног садржаја, као и претходним знањима из истог предмета или знањима и искуствима из свакодневног живота
- задатке решава на табли уз помоћ наставника
- домаће задатке ради повремено
- редовно похађа наставу овог предмета
- повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење
- на часу је понекад активан
- коректно учествује и ангажује се у различитим облицима групног рада и на пројектима, укључујући и интердисциплинарне пројекте

Добар (3):

- уме јасно да искаже одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, ликовно и др.), укључујући коришћење информационих технологија

- показује заинтересованost за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује
- једноставније задатке изводи самостално, а сложенија само као готова и интерпретира их уз помоћ наставника
- објашњења нису целовита, али су самостална
- уз мању помоћ наставника повезује теоријска знања и објашњења са практичним и искуствима
- уз мању помоћ наставника теоријска знања повезује са другим предметима сличног садржаја, као и претходним знањима из истог предмета или знањима и искуствима из свакодневног живота
- дефиниције добро познаје
- домаће задатке ради редовно
- на часу је понекад активан
- редовно похађа наставу овог предмета
- уме да формулише своје ставове и образложи их
- коректно учествује и ангажује у различитим облицима групног рада и на пројектима, укључујући и интердисциплинарне пројекте.

Врло добар (4):

- сложеније задатке изводи и објашњава углавном самостално уз малу помоћ наставника
- приликом давања објашњења и решавања проблемских задатака, ученик логички повезује, анализира и закључује
- дефиниције, законе и правила самостално репродукује и примењује
- задатке на часу ради углавном самостално
- теоријска знања и објашњења даје самостално и повезује их са практичним
- теоријска знања повезује са другим предметима сличног садржаја, као и претходним знањима из истог предмета или знањима и искуствима из свакодневног живота
- изражава своје ставове на основу сопствених тумачења и аргумената
- домаће задатке ради редовно и тачно
- на часу је активан и показује интересовање за предмет
- редовно похађа наставу овог предмета
- активно учествује и ангажује у различитим облицима групног рада и на пројектима, укључујући и интердисциплинарне пројекте.

Одличан (5):

- све сложеније задатке и проблемске ситуације решава самостално и са разумевањем их тумачи
- има развијено критичко и хипотетичко размишљање и у складу са тим доноси закључке и изражава ставове
- објашњења даје исцрпно и потпуно самостално
- дефиниције, законе и правила примењује на време и потпуно самостално
- теоријска знања и објашњења даје самостално и повезује их са практичним примерима из свакодневног живота
- теоријска знања повезује са другим предметима сличног садржаја, као и претходним знањима из истог предмета или знањима и искуствима из свакодневног живота
- домаће задатке решава редовно и тачно
- повремено долази до нових решења (у теорији и задацима), као посебан вид интересовања за предмет
- радо се ангажује у ваннаставним активностима везаним за струку
- по потреби се ангажује у пружању помоћи ученицима у одељењу којима је потребна помоћ у савладавању градива

- активно учествује и ангажује у различитим облицима групног рада и на пројектима, укључујући и интердисциплинарне пројект

Тестирања и провере знања.

Највиша оцена одличан (5) – ученик сагледава целовито историјске токове, познаје узроке и законе, способан је да примени знање у новој ситуацији, на нов начин, те да самостално искаже лични аргументовани став и на основу критичке анализе појмова формира одговарајуће закључке и трага за сврхама.

Оцена врло добар (4) - да је ученик способан да функционално барата историјским појмовима - анализира, класификује, повезује, примени или трансформише, те изведе закључак.

Оцена добар (3) - да разуме појмове и чињенице, успоставља законите везе, може самостално да објасни значај историјских догађаја.

Оцена довољан (2) - има елементарно познавање појмова и чињеница у изворном облику.

Оцена недовољан (1) - кад нема довољно знање за оцену, нити показује жељу да напредује.